

RUDAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
RUDNIKA LIGNITA VELENJE

14. APRILA 1961

ŠT. 5 - Cena 10 din

Zapeli so krampi in lopate!

Na ploščadi sredi parka smo se zbrali 2. aprila vsi zavedni Velenjčani k otvoritvi letošnjih prostovoljnih delovnih akcij, ki bodo po vsej Šaleški dolini.

Veliki boben je naznanil začetek slovesnosti. Vrstili so se recitatorji, ki so v svojih pesmih pozivali delovne ljudi k velikim dejanjem v prihodnjih dneh. Med petjem in godbo je bil odkrit spomenik simbola udarniškega dela — »stisk delovnih ljudi«. Predsednik SZDL v Velenju Jože Volk in predsednik ObLO Peter Šprajc sta v svojem govoru v kratkem orisala zgodovinski razvoj mladega mesta in uspehe, ki smo jih dosegli s prostovoljnim delom pri graditvi, obenem pa seznanili Velenjčane z analogami in delovnim načrtom za letošnje leto.

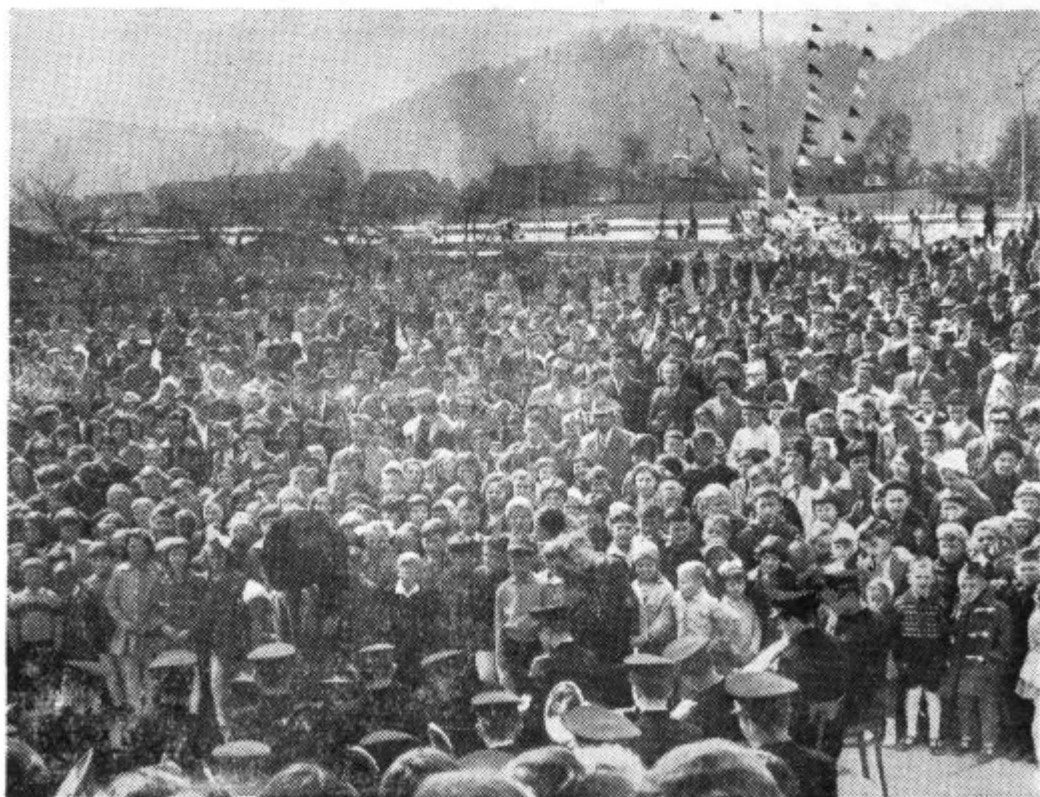
Do srede maja bomo morali urediti še ostali del parka ter zgraditi kotalkališče, ki bo v zimskih mesecih služil za drsališče. Samo za to delo bo potrebnih 40.000 prostovoljnih delovnih ur. Konec maja pa bomo pričeli z gradnjo ceste Velenje—Šoštanj v dolžini 4 km in nadaljevali z regulacijo Paške.

Letos nameravamo dokončati okoli 2,5 km cestišča, ki bi stalo približno 67 milijonov dinarjev. S prostovoljnim delom pa bomo te stroške znižali za 12 milijonov dinarjev. Pri regulaciji Paške pa se bodo izdatki znižali od 109 na 73 milijonov dinarjev. Naš bo 232.000 prostovoljnih delovnih ur ali 48 milijonov dinarjev. Vsekakor je to lep prispevek k naši skupnosti, ki naj bo svetel vzgled drugim krajem.

Zavedamo se tovariši, da smo mnogo zgradili, čeprav je bil naš začetek kramp, lopata in nepremagljiva volja, ki je še danes izvor naših prostovoljnih delovnih načrtov, katere smo in bomo uresničili. Ob enem pa pozivamo vse pribivalce mest v Sloveniji na tekmovanje in srečni bomo, če so v naši domovini ljudje, ki imajo še večjo voljo in zavest kot preveva nas Velenjčane.

Skupaj smo bratje vsi, v kolo
stopili,
skupaj smo, bratje trdno zagrabili
za kramp in lopato,
da mesto bi novo zgradili si,
mesto,
ki iz nič je nastalo,
mesto, ki bo se bodočnost nazvalo...

Z velike
svečane
otvoritve
letošnjih
prostovoljnih
delovnih akcij
v Velenju

Občni zbor

SINDIKALNE PODRUŽNICE

Kljub slabemu vremenu so v nedeljo, 19. marca 1961 vztrajno in vestno prihajali delegati iz vseh strani Saleške doline na občni zbor sindikalne podružnice, kjer so polagali obračun dela za preteklo leto.

Pred samim vhomom v dvorano sta delegate in goste pozdravili sekciji Svobode: godba na pihala in pevski zbor s kratkim kulturnim sporedom.

Z otvoritvijo občnega zbora je predsednik sindikalne podružnice tovariš Holecšek najprej počastil spomin nedavno ponesrečenih stanovskih tova-

rišev iz Zagorja z enominutnim molkom. Nato je v imenu sindikalne podružnice pozdravil občni zbor, katerega so se udeležili: tovariš Mamojlovič Rajko, sekretar centralnega odbora sindikata rudarjev, metalurgov in kemikov v Beogradu; Plevnik Jože, predsednik republiškega odbora sindikata metalurgov rudarjev in kemikov Ljubljana; Jošt Jože, predsednik okrajnega sindikalnega sveta Celje; Zagar Rafko, predsednik občinskega sindikalnega sveta Soštanj, Sprajc Peter, predsednik ob-

činskega ljudskega odbora Soštanj in predstavniki sosednjih kolektivov itd.

Po izvolitvi delovnega predsedstva in predloženega dnevnega reda so podali poročila o sedanjem delu: tovariš Hočšek Alojz, gospodarsko-politično poročilo; tov. Rahten Erno, poročilo o delu ekonomskih enot; tov. Felčičar Berto, organizacijsko-politično poročilo; tovarišica Sprajc Stana, blagajniško poročilo in poročilo o poslovanju počitniškega doma v Fiesi in tov. Hajšinger Martin, poročilo nadzornega odbora.

Pestra razprava delegatov

Po kratkem odmoru po poročilih so delegati pristopili k široki diskusiji ter razpravljali o delu in uspehih našega kolektiva v letu 1960 in o bodočih nalogah za tekoče leto. K diskusiji se je prvi prijavil predsednik DS RLV tov. Romih Anton in dejal:

Pomen našega delavskega samoupravljanja na splošno in funkcija tega je že v glavnem nakazana v poročilih. Hotel bi se omejiti le na naš kolektiv.

Ce analiziramo delo našega delavskega sveta od ustanovitve do danes, to je v dobi desetih let, moramo ugotoviti, da smo dosegli na tem področju ogromne uspehe v pogledu samoupravljanja v podjetju, kakor na področju vse republike. Vemo tudi, da si je naš kolektiv takrat nadel na ramena ogromno skrb, to se pravi, da se je odločil sam voditi podjetje, odločati o eksistenci podjetja, tako v pogledu standarda, razdelitev sredstev za rekonstrukcije, za kapitalno izgradnjo, družbeni standard, skrbeti za dvig produktivnosti podjetja, skrbeti za vzdrževanje mehanizacije in tako dalje. Vsi vemo, koliko sredstev smo žrtvovali za varnost in zaščito pri delu in koliko smo delali na področju za zmanjšanje stažja bolnih. Iz vseh zapisnikov naših sej delavskega sveta je razvidno, da smo šli po poti, ki je edino pravilna, to se pravi, da smo probleme obravnavali vedno s celotnim kolektivom.

Z uvedbo popolne mehanizacije dela v podjetju jasno sledi potreba po višjem nivoju izobrazbe delavcev v podjetju. Nužno pa sledijo za višjo stopnjo strokovne in politične izobrazbe, večje materialne zahteve, ali z drugo besedo povedano — za boljši doprinos v podjetju, boljši zaslužek.

Ekonomske enote v našem podjetju še niso prišle s svojim razvojem do tiste stopnje, ki bi zagotavljale točno evidenco uspehov na enotah v celoti in za posameznika. Pri tem imamo težave s strokovnim kadrom.

Na sejah vseh obratnih delavskih

svetov je prišlo do pobude, da bi se ustvarila obratna knjigovodstva, ki bi omogočila točno evidenco in točno analizo uspehov ekonomske enote. Tako nam sedaj ni znano, kje lahko dosežemo uspehe in kje ne. K temu bomo morali takoj pristopiti in sindikalna organizacija bo morala dati pobude, da

bomo že v letošnjem letu prišli na ta način dela. Samo tako bo prišlo do izraza samoupravljanje ekonomskih enot in podjetja in tako bo prišlo do svojega pomena proizvajalec-upravljalec. Do sedaj pa se dela še nismo pravilno lotili in ne moremo trditi, da imamo realne plače delavcev.

Nov gospodarski sistem v kolektivu

Zatem je v diskusiji govoril tovariš Sprajc Peter, predsednik ObLO.

Najprej je v imenu ObLO Soštanj pozdravil občni zbor. V svoji diskusiji je poudaril pomen uvedbe novega gospodarskega sistema po kolektivih in dejal:

Mislim, da ste glede tega vsi na tekočem že iz radia ali časopisja. Uvajanju tega sistema so tudi na V. kongresu SZDL v Ljubljani posvetili največ pozornosti.

Velika in važna naloga sindikalne organizacije je, da novi gospodarski sistem razloži vsakemu posamezniku v kolektivu in mu objasni, kaj pomeni ta sistem.

Pri uvedbi novega sistema je prišlo tudi že do nekih anomalij, vendar jih pri tem ni treba obravnavati s stališča celotnega sistema, ampak le kot posamezne primere. Sistem kot tak je v celoti pokazal pozitivne osnove, katere bodo morali kolektivi utrditi. Tak sistem, v katerega prihajamo sedaj, nam je omogočila dosežena materialna osnova zadnjih let. V kolikor pa bi prej prišli na tak sistem, ne bi mogli od nje dobiti takšnih osnov, kot jih ima sedanj, ker takrat naše gospodarstvo še ni bilo tako razvito.

Naloga sindikalnih organizacij je, da seznajajo o tem vse podobore in vsakega člana delovnega kolektiva.

Ugotovljeno je, da je pri sklicevanju zborov volivcev-proizvajalcev, kjer se razpravljajo celotni družbeni plani, premajhna udeležba. To pa zaradi tega

ker se po navadi sklicujejo takoj po delovnem času. Takrat so ljudje že izmučeni in nimajo volje do večjega razpravljanja. Vsak referent pa potrebuje približno uro časa, če hoče vse nakazati. Zato naj bi se vsi takšni zbori sklicevali v zato primernem času.

Razmišljati je treba, kako naj bi se izboljševal način sklicevanja teh sestankov, ki bi bili bolj plodni, kot so se pokazali do sedaj.

Kakor sta že poročala predsednik in tajnik sindikata, nas v tem letu čakajo velike naloge pri izgradnji ceste Soštanj—Velenje in regulaciji Pake. To so objekti, ki po svoji vrednosti pomenijo precej. Nužno potrebno bo sodelovanje vseh podjetij v komuni, da bo delo čimbolj množično. Planirani objekti pomenijo za prebivalstvo veliko pridobitev, v perspektivi pa pomenijo z našo udeležbo k izgradnji močne kemične industrije, ki bo s proizvodnjo dobrin pomenila za vse prebivalce v komuni znaten napredek pri dvigu družbenega in življenjskega standarda.

Predsednik ObLO se je nato zahvalil celotnemu kolektivu za delež, ki ga je rudnik doprinesel k skupnemu naporu gospodarjenja v komuni in apeliral na to, da se to sodelovanje v bodoče še okrepi. Ker bodo v razvoju komune na področju prosvete, zdravstva in tako dalje sodelovala vsa podjetja je predsednik na zaključku poudaril, da bo mogoče vse probleme v komuni reševati le s skupnimi napor in sodelovanjem.

Zdravstvo v našem kolektivu

Kot zadnji diskutant se je prijavil tovariš Mravljak Hubert in dejal:

V poročilu predsednika in tajnika sindikalne podružnice je bilo izraženo problematično stanje našega zdravstva v kolektivu. K temu bi še pripomnil nekaj stvari.

Mislim in tudi poudarjam, da je odstotek bolnih v našem kolektivu take velik predvsem zaradi nediscipliniranosti članov samih, drugi pa zaradi uvedbe novega načina nagrajevanja naših ustanov. Če hočemo zdravstvo v našem kolektivu izboljšati, potem moramo vplivati predvsem na zavest članov kolektiva, kar pa zahteva dolgotrajno dobo. Krajši proces bi bil, če bi skušali urediti vprašanje zdravstva na drug način in sicer, urediti stimuliranje plačevanja zdravstvenih delavcev od odstotka zdravil zavarovancev ne pa obratno. Naše zdravstvene ustanove pa prakticirajo plačevanje od odstotka staleža bolnikov in izdanih receptov, kar je po mojem mnenju nenormalno. Če imamo v podjetju sistem plačevanja po toni, si ne moremo zamisliti, da se tudi naš zdravstveni kader plačuje po bolniku. S tem nam ogromno večajo odstotek bolnih in razdirajo to, za kar se že leta in leta borimo — zmanjšanje bolniških izostankov. Dokler ne bo urejen drug način stimuliranja zdravstvenih delavcev, ne bo rešeno vprašanje zdravstva v našem kolektivu.

Tovariš Mravljak je hotel poudariti predvsem to, da naj se način plačevanja zdravnikov bolj sprost, da ne bodo omejeni samo na plačilno postavko, če se s tem pokaže pozitivnejši uspeh zdravljenja bolnikov. Menimo, da je samo s sprostitev možno misliti na boljši in hitrejši uspeh zdravljenja, ki bo v korist posamezniku, kolektivu in skupnosti.

Tovariš Hubert Mravljak je nadaljeval, da bi rad dodal še nekaj besed o naših ekonomskih enotah.

Vsi vemo in vidimo, da so ekonomske enote le imele svoj vpliv pri znižanju polne lastne cene in povečanju učinka. Pri tem pa je tudi prišlo do nekaterih nepravilnosti. Ne zdi se mi prav, da ekonomske enote premeščajo delovno silo, ne da bi se prej prepričale, če je delavec priden, strokovno dovolj sposoben in vreden pri delu. Želim tudi, da bi ekonomske enote take delavce ne podtikale drugi ekonomski enoti. Tu pride predvsem v poštev šolsko čelo. Treba bi bilo zavzeti sklep, da se delavca da predhodno na enomesečno preizkušnjo in se ga po tej dobi tudi oceniti. Tako bodo enote lahko obračunale same s slabimi delavci. Če ga matična enota ne bo zadosti ocenila, nosi posledice druga enota.

Kot tretje pa bi se rad dotaknil nepravilnosti v odmeri rente za rudnik Velenje. Ostro grajam odmero rente v primerjavi z drugimi rudniki. Ves kolektiv ve, da je to za rudnik Velenje udarec, ki ga nismo predvidevali. Rudniku Velenje je bila odmerjena renta 12%, dočim rudniku Kreka samo 7%

in rudniku Banoviči samo 48%. Iz tega vidimo, da imamo znatno višje odmerjen odstotek rente. Res je, da imamo večje učinke, vendar to ni odvisno od naravnih pogojev, kot nam to očitajo temveč od prizadevanja posameznika v kolektivu, od boljše discipline in boljše organizacije dela. Naravne pogoje smo imeli v letu 1950/51, ko smo uvažali širokočelno fronto. Takrat smo dosegali učinek 8 ton/moža. Sedaj pa, ko

Tovariša Huberta Mravljaka je podkrepil tudi šef računovodstva rudnika Velenje tov. Karl Vrečko in dal k temu še nekaj obrazložitev:

V zvezi z vprašanjem odvajanja rente, ki nam je bila predpisana, podajam naslednjo obrazložitev. V zadnjem času smo mnogo slišali in čitali po časopisu o velikih pripravah za spremembo gospodarskega sistema, odnosno konkretno, o novih instrumentih delitve dohodka gospodarskih organizacij. V pogledu rudarstva je Udrženje rudnika s tem v zvezi pripravljalo predlog splošne sanacije rudarstva zaradi težkega stanja. Sanacijski ukrepi so bili dokončno izvedeni predvsem iz naslednjih elementov:

1. Zvišanje prodajnih cen premoga debelejših sortimentov za 10% nad nivojem cen v letu 1960.

2. Ukinitve dosedanjega prispevka iz dohodka, katerega bi na splošno rudniki ne plačevali več v letu 1961. Ker pa bi ta drugi ukrep — ukinitve prispevka iz dohodka — pomenil prevelik izpad akumulacije za državo, se je istočasno uvedla nova oblika akumulacije

smo že udrili širokočelno metodo, pa dosegamo učinek 10 ton/moža, kar pa je rezultat boljšega dela kolektiva in posameznika. Zato pa imamo za nagrado znatno višje odmerjeno rento, to se pravi, da je bil kolektiv in posamezni rudar kaznovan za boljše učinke, večjo pridnost pri delu in boljšo organizacijo.

V načelu nismo proti plačevanju prispevka družbi, temveč proti načinu razdelitve le-tega na posamezne rudnike.

Ogorčenje za nesorazmerno odmerjeno rento so prisotni delegati dokazali s spontanim aplavzom.

Smo za uvedbo rente

v tako imenovani renti odnosno v gospodarskem prispevku, ki jo naj plačajo predvsem večji rudniki z lažjimi in boljšimi naravnimi pogoji.

V obveznost za rento so prišli v poštev rudniki Banoviči, Kreka in Velenje. Poudariti moram, da nismo proti uvedbi rente, ker mora skupnost prejeti v določeni obliki svojo akumulacijo. Poudarjamo pa na nesorazmerno razdelitev te družbene obveznosti med te tri imenovane rudnike. V prvotnem predlogu je bila obveznost predlagana v višini 22% za rudnik Banoviči, 13% za rudnik Kreka in 15% za rudnik Velenje. Odstotki so računani od bruto produkta premoga. V nadaljnjem delu so se izvrševale kalkulacije na bazi istega kriterija ter je bila razdelitev obveznosti ponovno korigirana na naslednje sorazmerje: Banoviči 13%, Kreka 8% in Velenje 12%. Na sami skupščini pa je bila posrejem nepričakovano osvojena in določena naslednja obveza: Banoviči 4%, Kreka 7% in Velenje 12%. Zato smo mnenja, da mora biti obveznost podeljena na objektivnejši podlagi, ker je bila obveznost povsem nesorazmerno dodeljena.

Skrbeti moramo za dotok kadra

V diskusiji je govoril tudi ravnatelj Industrijsko-rudarske šole Velenje. V svoji diskusiji je poudaril potrebo po nenehnem izobraževanju kadra za takšno podjetje, kot je rudnik Velenje.

Za rudnik Velenje moramo skrbeti za dotok takšnega kadra, ki bo na primer nem strokovnem nivoju, obenem pa dvigniti nivo izobrazbe obstoječega kadra. Dejal je, da obstaja pri Industrijski rudarski šoli poleg rednega šolanja še oddelke za nadzornike, katerega bo v bodočnosti vodil Center za izobraževanje pri podjetju. Tu se vzgajajo kvalificirani delavci, specialisti, tehniki, nadzorniki in preko teh še višji tehniki. V letošnjem letu zaključuje 70 mladincev svoj tretji letnik. Študij je skrajšan tako, da bodo zaključili tretji letnik in postali kvalificirani delavci. Rudarska šola stremi za tem, da bo zavzela načelo združitve teorije s prakso in skrajšala pouk, da bo dala učencem čimveč praktičnega znanja, kar bo v bodočnosti pokazalo uspehe.

Po zvezni resoluciji je bil sprejet zakon, da lahko podjetja izločijo 1% od

osebnih dohodkov za materialne stroške vzgoje kadrov. Podjetja pa ne prakticirajo tako, temveč po starem načinu tako da rudarska šola s temi sredstvi ne pokrije niti 10% svojih potreb. Znano pa je, da je veliko podjetij, ki niti tega zneska ne porabijo, ker ne polagajo toliko važnosti izobraževanju svojega kadra.

Življenjski in delovni pogoji

Diskutant Ivan Mašera je diskutiral na področju socialne politike in dejal:

Socialno delo se je šele pričelo razvijati v taki obliki, kot to predvideva program poklicnega socialnega delavca. Ti ukrepi se ne morejo takoj pokazati, kajti delo je dolgotrajno.

V Velenju je socialna služba že precej razvita. Potrebno bi bilo, da bi se osnovala komisija, ki bi se bavila izključno samo z življenjskim standardom rudarjev. Socialna služba bi se mo-

rala širiti in se posluževati novejših metod psihološkega dela.

Osnovna naloga sindikalnih organizacij je danes predvsem skrb za ustvarjanje čimboljših življenjskih in delovnih pogojev članov. Ker je edina pot za doseg tega cilja v zvišanju produktivnosti dela v vseh gospodarskih panogah, mora biti težišče dela naših sindikatov usmerjeno v to stran. Toda že kapitalisti so v zadnjih desetih letih spoznali, da maksimalne delovne storilnosti ni mogoče doseči z mehanizacijo, niti avtomatizacijo in popolno organizacijo. Obširna raziskovanja so odkrila presenetljivo spoznanje, da so fizični delavci in celo njih plača manj pomembni za delovni učinek kot delavčovo čustveno razpoloženje pri delu (osebno zadovoljstvo z delom, s svojimi sodelavci, s svojimi nadrejenimi in s podjetjem, za katerega dela). Osebno zadovoljstvo, ponos pri delu, zaupanje nadrejenemu, prijetno razpoloženje med sodelavci imajo večji vpliv na delovni učinek, kot si to ljudje v splošnem predstavljajo.

V zahodnih državah so se zlasti po zadnji vojni močno uveljavile močno družbene vede, kot so industrijska psihologija, medicina dela, socialna medicina, mentalna higiena in še druge ki proučujejo človeka v procesu proizvodnje. Podjetja v teh državah zaposlujejo vedno več psihologov, zdravnikov-preventivcev, sociologov in socialnih delavcev raznih specializacij. Pri nas smo šele na začetku uvajanja teh služb v gospodarske organizacije. Potreba po delovanju teh služb pa je pri nas potreba iz dveh vidikov. Prvič zaradi povečanja delovne storilnosti, ki je odločilen faktor za zvišanje življenjskega standarda sploh in drugič iz principov socialističnega humanizma. Izraz »delovna sila« mora pri nas počasi izginiti. Pri nas ne najemamo in plačujemo delovne sile, temveč imamo samo skupnosti neposrednih proizvajalcev-upraviteljev.

Skrbeti moramo, da se bodo vsi člani delovnih kolektivov zavedali svojih pravic, svoje vloge in svojih nalog. V ospredje stopa problem delovne morale. Tam, kjer je visoka delovna morala, je delovna storilnost večja in to brez dodatnega napora in utrujenosti delavcev. Vprašanje je le, kako doseči čim višjo delovno moralo. Prav gotovo se ne da ukazati, še manj pa doseči samo s prepričevanjem. Prizadevanja v tej smeri ne rodijo nobenih uspehov.

Naši bolniki

Tovariš Vlado Holešek je diskutiral o bolnikih, ki bolujejo na želodcu. Pri tem je poudaril, da se ni čuditi, če je v centru Velenja večji odstotek teh obolenj kot pa v okolišju. Trenutna analiza je pokazala, češ da je to samo prehodnega značaja, kajti tukaj gre za delavce, ki niso stalni, temveč odhajajo iz podjetja v podjetje. Taki pa ne povzročajo samo kolektivu, ampak tudi skupnosti precej težav.

Prekvalifikacija borcev NOV

Naslednji diskutant tov. Jože Tekavec, šef kadrovskega oddelka rudnika lignita Velenje, je v diskusiji še dopolnil ing. Malija in dejal, da se praktično ne more vzgajati kader, dokler ne bomo imeli Centra za izobraževanje pri podjetju. Sedaj se vzgaja kader v tečajih, pri tem pa imamo nekatere težave. V tečajih smo prekvalificirali v lanskem letu vključno letošnji januar — 281 polkvalificiranih delavcev. 150 kvalificiranih delavcev, 250 pa jih še obiskuje tečaje. Za obiskovanje takih tečajev je določena predizobrazba, katero pa večina delavcev nima. Saj lahko rečemo, da imamo v našem kolektivu še precej nepismenih ljudi. V tako kratkem času, kot je predviden za tečaj, pa se ljudje ne morejo vsega naučiti in jih ni mogoče tako hitro usposobiti za prekvalifikacijo. Takšnim ljudem ne moremo dati spričevala o neki kvalifikaciji, temveč jim damo samo provizorično spričevalo, ki velja samo za naš kolektiv. Sindikalna organizacija bo morala v bodoče pristopiti k vprašanju nepismenosti, saj je izobrazba delavcev najosnovnejši predpogoj za doseganje dobrih učinkov.

Drugo vprašanje pa je prekvalifikacija borcev NOV in delovnih invalidov. Te moramo spraviti do primernih kvalifikacij. Kadrovska socialna služba se mora zavedati, da bo za te priredila posebne tečaje. Naš rudnik ima precej delovnih invalidov, in kot izgleda, jih tudi v bodoče v tej panogi dela ne bo malo. Sedaj imamo ca. 242 invalidov, katere moramo prekvalificirati in to vprašanje bo postalo čedalje težje, zaradi uvajanja ekonomskih enot po obratih.

Drug problem v podjetju, ki ga moram iznesti, so obratne nezgode. Da imamo precej obratnih nezgod, je vsekakor še razumljivo, ni nam pa razum-

ljivo, zakaj imamo toliko izvenobratnih nezgod (B).

Kadrovska socialna služba je ugotovila, da ima naše podjetje ca. 300 delavcev, ki vedno bolujejo po 4-krat letno in še to, da je neki delavec celo 15-krat boloval. Ta bolovanja pa so precej sumljiva, saj bolujejo vedno za takšno boleznijo, ki se je ne da hitro ugotoviti (revma, želodec itd.). Ravno ti »bolniki« pa imajo še poleg bolniških izostankov tudi neupravičene izostanke. Opažamo, da je med temi bolniki precej simulantov. Treba je podvzeti ukrepe nad temi simulantmi, vendar moramo paziti, da ne bomo preganjali resnično bolnih. Za ljudi, ki večkrat bolujejo za takimi sumljivimi boleznimi in za katere bo ugotovila ekonomska enota, pri kateri je zaposlen, da je slab delavec, bomo našli drugo zdravilo. Take ljudi nameravamo premestiti v tovarno EFE Soštanj, ki je bila pred nedavnim priključena našemu kolektivu. Če se pa s premestitvijo ne bodo strinjali, bodo lahko odšli iz kolektiva.

Skrb za delovnega človeka je tudi skrb za dvig standarda, zato moramo enkrat za vselej obračunati s simulantmi in jih pregnati iz podjetja, ker podjetju samo škodujejo, doprinašajo pa nič.

V moje področje spada tudi vprašanje razdelitve stanovanj. O kakšni posebni stanovanjski stiski v Velenju ne moremo govoriti, vendar pa pri vsakokratni razdelitvi stanovanj nastanejo reklamacije, razna nemogoča posredovanja itd. Z izgradnjo centra bi se radi ljudje samo preseljevali v nova moderna stanovanja, katere so seveda zaradi nekaterih ugodnosti malo dražja; ljudje pa bi radi imeli ta stanovanja za cenejše plačilo. Tudi pri reševanju stanovanjskega problema bi nam morala pomagati sindikalna organizacija.

Rudnik lignita Velenje mora biti vzgled drugim podjetjem

Sekretar Centralnega odbora sindikata rudarjev, metalurgov in kemikov Jugoslavije, tovariš Rajko Manojlovič, je v nadaljevanju diskusije pozdravil navzoče in zaželel še večje uspehe pri delu tako sindikatu kot celotnemu kolektivu v letu 1961. Nato pa dejal:

Rudnik Velenje je po svojem značaju podjetje, ki mora biti za vzgled drugim podjetjem, ki mora dati vidne uspehe v pogledu reševanja, dviganja proizvodnje, finančne politike, kvalitete dela in pa predvsem v pogledu odnosov v kolektivu. S predloženimi spremembami se dosledno izgrajuje gospodarski sistem, ki smo ga pričeli uvajati pred štirimi leti in ga vseskozi tudi izpolnjevali. Dovolili bomo preprostejši in bolj vzpodbudni sistem delitve dohodka, namesto progresivnega obdavčenja. To pomeni, da bodo gospodarske organizacije in komuna razpolagale v bodoče z večjim delom dohodka kot dosedaj.

Predloženi predpisi tudi predvidevajo, da bodo gospodarske organizacije prosto razpolagale s čistim dohodkom ter se bodo tako v večji meri decentralizirala sredstva v korist gospodarskih organizacij in komune.

To pa bo omogočilo, da se zboljša tudi položaj nekaterih gospodarskih dejavnosti. V mejah materialnih možnosti se bodo zmanjšale razlike med panogami in skupinami.

Vse te spremembe v razdelitvi dohodka in v odnosih cen so bile predmet široke razprave. S spremembami zakona o delovnih razmerjih pa je omogočena uvedba naprednejših metod razdelitve osebnih dohodkov; z odobrenimi spremembami bo odpravljena razdelitev osebnih dohodkov po tarifnem pravilniku in predvidevanje nagrajevanja po uspehu na delovnem mestu, po sadovih dela obrata in podjetja kot celote.

Osnove in merila bo določal kolektiv sam.

V zvezi s spremembami v sistemu razdelitve je sprejel ZIS tudi uredbo o splošni carinski tarifi, o spremembah prevoznih tarif, o kreditih in bančnih poslih, pokojninah itd. Spremembe gospodarskega sistema nimajo za cilj, da se samo v gospodarstvu, temveč v celotnem družbenem dogajanju uveljavlja načelo: enako plačilo za enako delo. Te spremembe dajo materialno osnovo in spodbudo za razvijanje samoupravnih oblik v vseh družbenih dejavnostih in so podlaga za popolno odpravo mezdskih odnosov. To se pravi, da gre za uveljavljanje položaja proizvajalca da si sam odloča merila za osebo nagrado po kriteriju količine in kvalitete individualnega deleža v kolektivni proizvodnji, po objektivnih kriterijih, ki se oblikujejo na trgu, oziroma pod vplivi gospodarske politike družbene skupnosti.

To bo spodbudilo interes proizvajalca za sodelovanje v delavskem in družbenem upravljanju zaradi preprostega epohalnega dejstva, da bo le na ta način realiziral svoj ekonomski interes.

Cilj te reforme je uveljavljanje čim večje enakosti objektivnih pogojev za vse, katere so doslej oteževali in malicili razni administrativni posegi in instrumenti, ki so bili nujni v prvi stopnji gospodarskega razvoja industrijsko zaostale države, ki pa bi na sedanji stopnji že krnili in omejevali ustvarjalno iniciativo posameznika, kolektiva in panog.

Tako bo novi sistem samoupravljanja dal proizvajalcem popolne kompetence upravljanja in paziti moramo, da bomo vključevali v ta proces prav vsakega delavca v podjetju in s tem dosegli po-

polni pomen decentralizacije samoupravljanja.

V pogledu rente, ki je določena rudniku Večanje v višini 12% in nesorazmerja med ostalimi rudniki, ki imajo mnogo manjši odstotek bi poudaril, da bomo o tem mi sindikati še diskutirali. Danes mi sicer ni poznano in nismo statistično ugotavljali primerjave tako da ne morem trditi, kaj je pozitivno in kaj ni. Prepričan pa sem, da bomo s svojim vplivom stali na strani in podčrtavali dobre strani, v kolikor bomo dobili dokumentiran material.

Šport utrjuje delovnega človeka

V nadaljevanju diskusije je tovariš Ivan Laznik prosil, da naj bi v bodoči odbor za šport izvolili Čanč Jožeta, Debeljak Jožeta in Rahten Erno. S tem bi imela sindikalna podružnica zagotovilo uspešnega dela na tem področju.

Tovariš Ivan Drev je govoril naslednje:

Ko pogledamo hitri razvoj mesta Večanje opažamo, da kulturno-športna dejavnost šepa. Vodstveni člani organizacij vse premalo delajo na tem področju. Vsaka športna panoga utrjuje delovnega človeka in mu nudi razvedrilo. Apeliram na sindikalno podružnico, naj bi v bodoče tudi ona bila organizator podviga kulturne dejavnosti.

Tovariš Drev je v imenu pevske sekcije prosil, naj bi se ji odstopilo 5 din od datatev rudarjev Svobodi. Predlog je bil soglasno sprejet.

Im vplivom dosežejo čim večjo udeležbo, da bo naš kolektiv zopet za vzgled ostalim kolektivom.

V nadaljevanju tovariša Jamnikarja je govoril predsednik upravnega odbora RLV tovariš Alojz Potrč, ki je dejal:

Menim, da je prav, če na tem zboru povem nekaj misli o prostovoljnih delovnih akcijah.

Kakor vam je znano, je naš kolektiv že vrsto let organiziral in tudi izvajal dokaj obsežne in pomembne prostovoljne delovne akcije v zvezi z izgradnjo našega Večanja, zlasti pa pri delih, ki so bila potrebna za oblikovanje zunanje podobe Večanja. Upravičeno smemo biti ponosni na rezultate, ki smo jih dosegli v teh prostovoljnih akcijah. Toda materialna vrednost teh akcij ni toliko pomembna, kakor pa je pomembna moralno-politična vrednost teh akcij. Naše prostovoljne akcije so nas zbližale, večale naše medsebojno spoznavanje in vrednotenje drug drugega. Te akcije so nas tudi kulturno dvignile, stopnjevale naše zaupanje v samega sebe, v naše lastne sposobnosti. Prav zaradi tega je naša sindikalna podružnica na široko podpirala te akcije in v njih sodelovala. To je naš pomemben politični kapital, ki se bo vidno odražal pri vseh drugih akcijah, v sleherni drugi dejavnosti kateregakoli člana našega kolektiva.

Zato sem mnenja in predlagam današnjemu občnemu zboru, da zadolži bodoči izvršni odbor naše podružnice, da posveti temu vprašanju potrebno pozornost, zlasti, če vemo, da bo letos pri nas zopet zaživel prostovoljno delo. V tej zvezi bi rad tudi opozoril na pismo Zveznega odbora SZDL Jugoslavije, ki je bilo naslovljeno na republiške glavne odbore in v katerem se ugotavlja, da dobivajo delovne akcije splošen družbeni pomen. To je zelo važna ugotovitev. Služi naj nam kot vodilo! Zato naj imajo tudi v letošnjem letu, v kolikor bodo organizirane delovne akcije, te akcije v prvi vrsti moralno-političen pomen tako za naš kolektiv kot za vse ostale kolektive v Salski dolini.

V nadaljevanju je občni zbor pozdravil v imenu Občinskega sindikalnega sveta — predsednik tov. Rafko Zagar. Zatem je dejal, da so uspehi, ki so bili doseženi na tem področju, predvsem zaslug organizacije Zveze komunistov dalje sindikalne organizacije in drugih družbeno-političnih organizacij.

V samoupravljanju smo sicer dosegli velike korake, vendar se ne smemo ustaviti tu in se ne smemo omejiti samo na upravljanje s strani nekaj članov DS temveč ga moramo decentralizirati na ves kolektiv. To nalogo pa ima predvsem sindikalna podružnica v podjetju, ki mora forsirati napredovanje, da bo to samoupravljanje dobilo čimprej svoj pomen. Če ima neko podjetje 500 proizvajalcev, naj ima tudi 500 upravljalcev. Sleherni proizvajalec mora biti tudi upravljalec.

Ob koncu je zaželel celotnemu kolektivu in sindikalni podružnici mnogo uspehov.

Samopomoč v rudarstvu

Diskutant tov. Jože Lah je govoril o fondu za samopomoč.

Rudarstvo spada med fizično najtežja dela. Ljudje v rudarstvu, v jami, so izpostavljeni najrazličnejšim boleznim in nevarnostim, ki jih druge stroke ne poznajo. Današnja družba skrbi za delovnega človeka, mu omogoča in nudi vsa zaščitna sredstva, da bi ga ohranila zdravega in sposobnega za nemoteno proizvodnjo. Povrh tega smo v gradivu za občni zbor opazili, da imamo na našem rudniku še precej več obolenj in nezgod nad republiškim povprečjem. Pri vsem tem se lahko še vedno pripetijo smrtni primeri. V ta namen se je pri nas ustanovil fond samopomoči. Zvezni fond za samopomoč rudarjev je v Beogradu. Za zbiranje denarnih sredstev se izdajo markice za 50 dinarjev. Tako vsi tisti, ki prispevajo za fond samopomoči, dobijo omenjene znamke kot potrdilo.

Do sedaj smo zbrali na našem rudniku preko 700.000 din, izplačano pa dobili 100.000 din v dveh primerih. Vsota zbranega denarja je zelo majhna če primerjamo s številom na rudniku zaposlenih ljudi. Vsoto 100.000 din smo dvignili že pred dvema leti, takrat je bil ta fond tudi ustanovljen. Izplačan denar pa ni nadomestilo za človeka,

Mišljena je le delna finančna in takojšnja pomoč ženi ali drugemu prizadetemu. Da so žrtve med rudarji pogoste vsi vemo. Ne vemo pa še naše usode. Imamo higiensko tehnične predpise in razne varnostne ukrepe, a pri vsem tem nesreča nikoli ne počiva. Pomislimo da se v našem rudniku borimo z vodo plini in ognjem. Možno so tudi razne elementarne nesreče, ki se pogosto srečujejo z žrtvami v rudarskih revirjih.

Želim, da sindikalna organizacija podpre to akcijo kot zrcalo vseh akcij na rudniku.

Prostovoljno delo nas zbližuje

Diskutant tovariš Ivo Jamnikar, sekretar rudniškega komiteja ZKS, je v nadaljevanju apeliral na sodelovanje pri predvidenih delih in akcijah pri izgradnji nekaterih objektov v naši Salski komuni. V letošnjem letu namestavamo urediti s prostovoljnimi delom naš park in dela na cesti Soštanj—Večanje. Apeliram na delegate, da s svo-

Samoupravljanje — naš ponos

Nato je govoril predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Celje tov. Jošt Pozdravil je občini zbor in se ustavil predvsem pri problemih, ki jih je navedel v svojem poročilu tovariš predsednik. Dejal je, da je rudnik Velenje kot zelo dober kolektiv lahko za vzgled vsem ostalim podjetjem tako na področju občine kot vse republike. Za vzgled je lahko v uspehih, ki jih je dosegel v zadnjih letih kot v uvajanju samoupravljanja in decentralizacije v podjetju.

Mislím, da lahko gremo z decentralizacijo samoupravljanja še globlje in tako odpravimo še nekatere zaostale sisteme dela. Tako bomo dosegli boljše uspehe v pogledu delitve dohodka in kar je predvsem važno, kadrovske politike. Ne zdi se mi pravilno, da se kadek prestavlja iz enote v enoto, ne da bi se enota s tem strinjala. Ekonomska enota naj s slabimi ljudmi sama obračuna. Tu se pojavlja še vedno popočno vodstvo kadrovske politike samo po vodilnih tovariših. S tem je treba čimbolj približati proizvajalca v luč upravljalca. Brezpogojno bo tudi treba, da zagotovimo proizvajalcu večjo materialno osnovo.

Ena izmed osnovnih nalog do prihodnjega občnega zbora naj bo ta, da se izvrši popočna decentralizacija samoupravljanja, da bomo v prihodnje lahko govorili še o boljših rezultatih dela. Predvsem pa se naj letos reši mezdni sistem malo bolj odločno kot pa se je dosedaj.

Tovariš Hajšinger se je v svoji diskusiji dotaknil predvsem propagande tiska in apeliral na člane turističnega društva, da zopet pristopijo k delu, tako kot so že delali in tudi pri tem pokazali gotove uspehe. Nujno je potrebno, da se v Velenju kot precej obiskanim turističnemu kraju da še večja pozornost izgledu okolice in turizmu.

Nadalje je poudaril, da so člani kolektiva do nedavnega radi brali Delavsko enotnost in se je tudi vedno večalo število naročnikov. Pri tem pa so izrazili željo, da bi se Delavska enotnost vsebinsko izboljšala ter prinašala le potrjene vesti enega kot drugega kraja.

Apeliral je na razširitev našega lokalnega časopisa »Rudar«, katerega ljudje radi prebirajo, kljub temu, da so z vsebino že večkrat naprej seznanjeni.

Na pragu revolucionarnih sprememb

Ob koncu je še govoril tovariš Jože Plevnik, predsednik Republiškega odbora sindikata rudarjev, metalurgov in kemikov Ljubljana.

V svoji diskusiji pa je dejal med drugim naslednje:

V programu občnega zbora in vseh poročilih je dobro zajeto vprašanje in način novega sistema dela. Ta stvar je naš dejanski program, ki smo ga sprejeli na kongresu SZDL. Opazi pa se, da se k diskusiji priglasi skoraj samo vodilni tovariši, pogrešam diskusije od strani delavcev-proizvajalcev. Mi včasih

preveč enostransko ocenjujemo vprašanje decentralizacije in preveč izoliramo stvari od delavcev. Prema lo gledamo, kaj hočemo doseči. Vse te spremembe, ki jih narekuje novi sistem so namenjene temu, da dejansko usposobimo našega proizvajalca v upravljalca. Stojamo tako na pragu revolucionarnih sprememb, ravno tako kot takrat, ko smo pred 10 leti uvajali delavsko samoupravljanje. Prehajamo na metode, ko bomo morali polagati račune kolektivu in vprašati proizvajalca kako gleda on na to. Prema lo je —

sklepati o vsem samo mimo ljudi. Preiti moramo k temu, da bodo delavci neposredno na delovnih mestih odločali o življenju in gospodarjenju v kolektivu in izven njega.

Decentralizacija delavskega upravljanja pomeni, da se ne sklepa več samo pri vrhu, ampak je prepustiti odločanje proizvajalcu. Pustimo delavcem naj rešujejo probleme sami. Ekonomske enote je potrebno usposobiti tako, da bodo močne in sposobne, da bodo lahko same shajale. Nezadovoljstva nam se rešujejo v ekonomskih enotah samih, ne pa, da jih rešujejo šefi ekonomskih enot. Napake naj se rešujejo sproti, ne pa za več let nazaj. Ljudje je treba sproti opozarjati na gotove napake in jih tudi sproti kaznovati. To je treba zaupati kolektivu oziroma proizvajalcu, ki dejansko gospodari in nosi dejansko funkcijo upravljanja, ki je sestavni del celotnega dogajanja v podjetju. Sindikalna organizacija pa naj takemu načinu gospodarjenja nudi v bodoče vso podporo in odločno vztraja na teh pozicijah.

V nadaljnji razpravi je poudaril pomen široke decentralizacije delavskega samoupravljanja tudi iz vidika večje discipline v podjetju, boljših odnosov odprave starih metod dela, ki so predvsem slonele na mezdní avtoriteti. Ko tako v kolektivih sprejemamo razne pravilnike in določila je potrebno le-te dati predhodno na široko razpravo in razmišljanje neposrednim proizvajalcem, ki so predvsem poklicani za to da dajo svoja mišljenja in predloge in jih šele po tako široki razpravi sprejeti. Kajti le tako široko obdelani pravilniki in določila se nato lahko striktno in disciplinirano sprovajajo, če smo neposrednega proizvajalca že predhodno poznali s tem, ne pa kot je bilo v dosedanjí praksi, da smo prvotno zahtevali disciplino ter šele nato poznali proizvajalca o določenih nalogah.

Se enkrat želim poudariti, da nov sistem ne prinaša administrativno-tehničnih sprememb, temveč spremembe v delu in upravljanju.

Več skrbi za poklicno usmerjanje mladine

Pri zavodu za zaposlovanje delavcev v Velenju je zasedala novo ustanovljena Komisija za poklicno usmerjanje delavcev. Na seji je bilo največ govora o naši mladini in potrebi, da v bodoče čimbolj sistematično delujemo med šolsko mladino. Izbira poklica je za vsakogar življenjskega pomena in prav zaradi tega bodo v zadnjih razredih osnovnih šol v komuni predavanja v okviru DU s temo »Kakšen poklic si naj izberem?«. Ta predavanja bodo za otroke in starše, ker vemo, da lahko starši veliko pomagajo, da se njihovi otroci pravično odločijo za svojo bodočnost. Preda-

vanja bodo spremljana s filmi. Tudi v »šolah za starše« bo prihodnje leto temu problemu posvečena ena tema.

Perspektivni razvoj Šaleške doline bo potreboval vse več strokovne delovne sile. Posebno važna za našo komuno je rudarska, usnjarska in kovinska stroka. Zato naj bi se domača mladina v prvi vrsti usmerjala v omenjene poklice. Prav tako pa bo čedalje večja potreba po uslužnostni obrti, ki je vezana za razvoj novega Velenja.

Kmetijstvo bo imelo še nadalje zelo važno vlogo za dvig standarda našemu delovnemu človeku. Čeprav

je v dolini danes že industrija zelo razvita, tako da na kmetijstvo odpade samo še 19 odstotkov prebivalstva, vendar ostane še naprej kmetijstvo važen element za preskrbo prebivalstva s prehrano. Pravilna orientacija kmetijstva, ki je v toku, bo lahko naš rudarskemu centru mnogo več in po nižji ceni.

Komisija bo poleg predavanj organizirala še ekskurzije po podjetjih, posebne propagandne filme za rudarstvo in tudi za kmetijstvo, priredila bo predavanja, ki bodo dala kmečkí mladini več perspektivnosti v tej panogi gospodarstva.

Cilj dejavnosti te komisije je, da zadrži čim več mladine v komuni in jo zaposli v vseh panogah, ki so važne za normalen razvoj naše doline. Komisija se bo povezala z vodstvi šol in izvršila prehodno anketiranje mladine, da bi bila v stanju ustreči tudi željam učencev pri izbiri poklica.

V. V.

SITUACIJA NA TRŽIŠČU PREMOGA

Proizvodnja premoga v naši državi vsako leto narašča in je lani dosegla že skoraj 23 milijonov ton premoga vseh vrst — od tega nad polovico lignita. V primerjavi z letom 1959 se je zvišala celokupna proizvodnja lignita za 1.139.000 ton, in sicer samo v Velenju za 220.000 ton, ali približno eno petino tonaže zvišanja. Kapacitete premogovnikov niso bile izkoriščene v celoti, ker se je ostreje postavilo vprašanje ovir v železniškem prevozu premoga na sploh, pri nas pa še posebej zaradi zmanjšanja odjema s strani termoelektrarn.

Medtem, ko je bilo v prejšnjih letih na tržišču premoga večje povpraševanje od ponudbe stalen pojav, prihaja v preteklem letu do izraza nesorazmerje med povečanjem proizvodnje lignita in porastom porabe, ki je bila predvidena z izgradnjo novih kapacitet v industriji. Zaradi povpraševanja in potreb lignita v oddaljenih krajih, se povečuje tudi srednja oddaljenost prevoza lignita po železnici, čeprav so JŽ uveljavile že lansko leto nove tarife. Železniške tarife za lignit so se zvišale občutneje kot za druge artikole, vendar kljub temu še ne predstavljajo ekonomske cene prevoza, zato je bilo predvideno nadaljnje zvišanje v letošnjem in naslednjih letih. Nadaljnja značilnost situacije na premogovnem tržišču ob prehodu v letošnje leto je bila predvidena sprememba prodajnih cen premoga, katere so zastajale v odnosu na proizvodne stroške, ki so naraščali, kakor tudi v odnosu na cene ostalih industrijskih proizvodov. Rudniške prodajne cene lignita, kakor tudi drugih vrst premoga, so bile namreč plačevane z Odlokom o najvišjih prodajnih cenah premoga (Uradni list FLRJ št. 15/58-266). Cene so bile določene na podlagi spodnje kalorične vrednosti, katero garantira proizvajalec. Izjema je bila cena za lignit-zdrob, za katerega je veljal od lanskega leta Odlok o prostem oblikovanju cen za drobni premog (Uradni list FLRJ št. 19/1960-251). Za drobne vrste premoga pa je bilo značilno, da je bila ponudba že večja od povpraševanja, kar normalno otežuje izpremembo cen. Laboratorijske analize v drugi polovici 1960. leta so pokazale znatno izboljšanje kvalitete velenjskega lignita, kar nam je omogočilo korekturo prodajnih cen.

Nov gospodarski sistem oziroma izpremembe gospodarskih ukrepov, katere je izglasovala zvezna ljudska skupščina konec februarja letošnjega leta, so zajele poleg novitet v sistemu delitve dohodka gospodarskih organizacij tudi problematiko cen (za celotno panogo proizvodnje premoga, kakor tudi v transportu). Za premog je razveljavljen odlok o

najvišjih prodajnih cenah s tem, da se cena formira po pogojih tržišča. Da bi dosegli mirno vsklajevanje novih medsebojnih odnosov na tržišču, je s posebnim navodilom predvideno (Urlist št. 8/1961-76), da se uveljavi za vse vrste premoga evidenca in kontrola cen in istočasno, da je možno zvišanje prodajnih cen do 10 %.

Proizvajalci so se poslužili te možnosti in tako je velenjski lignit še nadalje, cenejši od lignitov iz rudnikov v Hrvaškem Zagorju za 500 do 1000 din pri 1 toni. To je pozitivno predvsem zaradi tega, ker se s 1. IV. tega leta menjajo železniške tarife. Kljub temu, da je za rjavi premog in lignit predvidena izjemna tarifa (razlika bo JŽ krila skupnost, in sicer le za lignit) znaša zvišanje 40 %. Naše nižje rudniške prodajne cene nam omogočajo konkurenco na primer na zagrebškem tržišču, kjer je cena velenjskega lignita franko Zagreb (to je s prevoznimi stroški vred, še vedno nižja kot iz bližnjih rudnikov (Konjščina, Ivanec in dr.). To velja za oddaljenost 250 km od tukajšnjega rudnika. Zaradi tega, ker odpremimo pošiljke tudi na večje razdalje, lahko pričakujemo, da bo v naslednjem letu odpadel del odjemalcev (na področju Vojvodine), medtem ko smo na področju Dalmacije še vedno konkurenčni.

Letošnji zaključki so zajeli z okvirnimi letnimi pogodbam 94,5 % povečane proizvodnje v višini 2.500.000 ton. Pogodbe kažejo, da tudi letos ne bo odkup enakomeren po posameznih tromesečjih. Slednje velja zlasti za široko potrošnjo to je za zaključke

s trgovskimi podjetji, kar nam kaže naslednji pregled po tromesečjih: I. 09,6 %, II. 26,3 %, III. 28,9 % in IV. 25,2 % skupnih količin. Na povečanje v II. predvsem pa v III. tromesečju vpliva višji letni regres za nabave premoga v gospodinjstke svrhe, ki velja v času od 1. aprila do vključno 31. julija vsako leto. Značilnost letošnjih zaključkov je tudi odraz lanske letne izpremenjene termoelektrične situacije, ki je nastala zaradi obilnih padavin in s tem možnosti večje proizvodnje hidroenergije. Zaradi pekomernih zalog je odpadel zaključek s TE Trbovlje in tudi s TE Velenje, ki razen za ogrevanje centra Vele sploh ne obratuje. TE Šoštanj pa zvišala tonaže zaključka napram skemu letu, kljub povečanju ka, a tete proizvodnje, ker želi v prvi vrsti uporabiti premog iz obstoječe zaloge. V februarju in marcu pa se že kaže sezonsko upadanje potreb po premogu, kajti letošnja zima je bila mila. To je povzročilo pri trgovskih podjetjih znižanje prodaje kuriva na minimum, zaradi česar je trgovska mreža ustavljala dobave. Iz teh razlogov smo v mesecu marcu že deponirali debele vrste lignita; v preteklem tednu pa smo trikrat zabeležili delni izpad pri dostavi vagonov z istimi posledicami. Slična situacija, namreč manjša možnost odjema trgovskih podjetij, se kaže za prvo polovico aprila, medtem ko imamo za meseca maj in junij že večje zaključke od sedanje proizvodnje debelih vrst lignita.

Zato bomo morali povečati napore, da bi dosegli višjo tonažo kosovca, predvsem pa kock in znižati izpad drobnih vrst, kar bo imelo tudi pozitiven finančni odraz tako za rudnik kot celoto ter za posamezne ekonomske enote.

Valter Demšar

Ali tudi ti ne upoštevaš varnostnih predpisov? pri delu v jami.

Aljaž Jože

Kam pelje neupoštevanje varnostnih predpisov nam jasno prikazuje tragična nesreča, ki se je zgodila dne 10. III. 1961 v Zagorju, ko je izgubilo življenje pri eksploziji metana 13 rudarjev. Poglejmo, kateri so bili glavni vzroki oziroma nepravilnosti, ki so botrovali nesreči:

1. Strelec je kljub temu, da predpisi točno določajo, da lahko odstreljuje samo strelec, predal razstrelivo, vžigalnike in vžigalni strojek prvopisanemu kopaču, ko mu je ta rekel zanj (baje je to naredil prvič).

2. Prvopisani ni upošteval predpisa, da mora delovišče ob prihodu pregledati in ugotoviti, ali je v ozračju kaj plinov. (Da to ni delal, dokazuje dejstvo, da ni nosil v jamo bencinsko varnostno svetilko.)

3. Pri odstreljevanju se ni upošteval predpis, da se mora v metanskih jamah pred odstreljevanjem, ugotoviti

viti, ali je v ozračju prisoten metan. (Ako je prisoten, je potrebno ukrepati v skladu s predpisi.)

4. Nadzornik pri svojih obhodih delovišče ni zahteval dosledno upoštevanje oziroma ravnanje po varnostnih predpisih (ugotovljeno je namreč med drugim, da že par dni ni imel noben od zaposlenih na tej delovni številki seboj v jami varnostne bencinske svetilke).

Kako je kaj pri nas? Ali se dosledno izvajajo dela v skladu z varnostnimi predpisi? Moramo se zavedati, da je naša jama metanska in da se tudi pri nas lahko zgodi kaj podobnega, v kolikor se ne bodo dosledneje izvajala dela v skladu z varnostnimi predpisi o delu v metanskih jamah. Kot izgleda, nas je pač uspalvalo dejstvo, da nismo že dalje časa

Nadaljevanje na 7. strani

ALI TUDI TI NE UPOŠTEVAS VARNOSTNIH PREDPISOV PRI DELU V JAMI?

Nadaljevanje s 7. strani

doživeli kakšne hujše tozadevne nesreče in opaža se, da se v gotovih primerih varnostne mere neresno in malomarno izvajajo. Primer v Zagorju naj nam bo torej vsem v opozorilo, da se pri malomarnem izvrševanju varnostnih mer pri delu v jami ogroža vsakega posameznika, ali pa ima lahko tudi za posledico masovno nesrečo. Navedel bi nekaj primerov, ki prikazujejo v kakšni smeri bo posebno posvetiti pozornost, da povečamo varnost dela, in sicer v cilju zmanjšanja nesreč zaradi eventualnega vžiga oziroma eksplozije metana ali pa zadušitve pri nenadnih vdorih plina; (predvsem v krovinskem predelu). Več pozornosti bomo morali povečati ugotavljanju prisotnosti metana v varnostno svetilko in to pred odstreljevanjem, pred vsakim navezovanjem nove serije streliv, po odstreljevanju ter merjenju metana v zaklonih, kjer so ljudje za časa odstreljevanja. Poostrižiti bo potrebno kontrolo pri nabijanju razstrelivnih vrtin, tako na dolžino in količino razstreliva ter vrsti razstreliva, ki ga lahko v posameznih primerih uporabljamo. Posebno vprašanje je pri nas kvaliteta in pravilna dolžina glinastega mašila, ki naj bi znašala praviloma eno tretjino dolžine vrtine oziroma dolžino nabojev. Zgodile so se nepravilnosti pri navezavi nabojev na tokovodnike (vemo, da to delo lahko opravi samo strelec), prav tako navezovanje tokovodnikov na vžigalni strojek. Prav tako bo potrebno posvetiti večjo pozornost opremljenosti (pri odstreljevanju) s samoreševalci, nošnji majic ter ostalih zaščitnih sredstev ter skrbeti za pravilno in zadostno vzdrževanje zračnih kanalov.

Da izboljšamo varnost dela na vseh področjih v jami, je potrebna, predvsem samozavest delavcev, da upoštevajo varnostnih predpisov preprečuje večje ali manjše nevarnosti.

V cilju obnove varnostnih predpisov pa pripravljajo HTV služba obnavljalne tečaje v obliki razgovorov za prvopisane kopače ter strelce, da isti kot odgovorni za varno delo drugih postopoma oziroma čimprej odpravijo napake pri delu v jami.

Razvoj Velenja je nujno potreboval trgovino s knjigami, šolskimi potrebščinami in pisarniškim materialom. Če ne bi Velenjčani še nadalje hodili v Šoštanj po vsako nujno potrebno učilo, tiskovino ali pisarniški material se je odločila Mladinska knjiga iz Ljubljane, da odpre svojo poslovalnico tudi v Velenju. Mladinska knjiga — poslovalnica Velenje že obratuje tri mesece in je kar dobro založena. Velenjčanom nudi tehnično-strokovno, leposlovno in šolsko literaturo, pisarniški material, tiskovino ter pisalne in računske stroje.

Poslovalnica bo priredila vsako leto dve do tri razstave domače tehnično-strokovne in inozemske literature in razstavo domačih mladinskih knjig.

V knjigarni pravijo, da se bodo potrudili in da bodo imeli stalno na zalogi vse artikole, ki spadajo v njihovo stroko. Mladini pa priporočajo naslednja najnovejša dela:

F. Milčinski »Zbrani spisi«, to je kompletno zbrano delo našega znanega pisatelja humoresk in satir, ki je izšlo v dveh knjigah.

R. Kipling »Knjiga o džungli, za katero je avtor prejel Nobelovo nagrado. Knjiga je prevedena v vse znane svetovne jezike.

F. Bengtsson »Rdeči Viking«, zgodovinski roman. Junak romana na svojih bojnih in pustolovskih popotovanjih, prepleterih z razburljivo ljubezensko zgodbo, prodrje prav do današnje Anglije, kasneje zaide med španske Saracene, kjer je nekaj časa celo suženj na saracenskih galejah. Po srečnem begu pa pride celo do slovanskih dežel, kjer najde velikanski skrivnostni zaklad.

Nadalje priporoča Mladinska knjiga naslednje najboljše potopisne knjige: »Trije zadnji problemi Alpe«, »Bel kontinent«, »Čez belo celino«, »Potopljena mesta«, »Svet nasproti«, »Neznana Amerika«, »Nepal odpira vrata«, »Daleč od civilizacije«, »Vihar nad Acogaguo«, »Z batiskafom na dno morja«, »Priatelji severnih jele- nov«, »Oh poprovi obali«, »Ogenj in voda«, »Vzponi v Everestu« in najnovejšo potopisno knjigo »Afrika«.

Mladinska knjiga pripravlja svojim bralcem prijetno presenečenje. V tisku je razkošna izdaja prvega slovenskega leksikona za otroke. »Mladi vedež« bo obsegal približno 300 strani

velikega formata in bo v celoti opremljen s štiribarvnimi ilustracijami. »Mladi vedež« bo tiskan na brezlesnem papirju in vezan v polplatno. Knjigo, ki jo bodo z zanimanjem prebirali otroci in odrasli, si po znižani ceni lahko zagotovite s prednaročilom v knjigarni Mladinska knjiga, Velenje.

Kdor bo plačal knjigo do 15. maja 1961, jo bo dobil po znižani ceni 1500 din.

Nad dva tisoč pojmov iz naravoslovja, zgodovine in tehnike bo z izbranimi besedili in risbami pojasnjeno v Mladem vedežu, ki bo postal nepogrešljiv učbenik v osemletki.

OGLEJTE SI...

15. aprila ob 20. uri bo v kulturnem domu vokalno-instrumentalna prireditev. Prireditelj bo »Ferialni savez« Sisak, Vabljeni!

18. aprila gostujejo člani vokalno-instrumentalne skupine JLA iz Beograda. Okoli 80 pevcev (mešani zbor) bo nastopilo v kulturnem domu ob 20. uri. Nastopajo v počastitev 20-letnice vstaje ljudstva po vsej Jugoslaviji. Pridite!

22. aprila bo nastopil moški in ženski zbor »Svoboda« Velenje pod taktirko Glavnika Ludvika in Škraber Nikota. Vljudno vabljeni!

Vstopnice za vse tri predstave dobite v vratarski loži v kulturnem domu 1 uro pred pričetkom predstave.

KINO

- 10.—11. 4. »TRI ANE«, domači film
- 12.—13. 4. »MEGRE POSTAVLJA ZANKO«, francoski film
- 14.—16. 4. »ČAJ IN SIMPATIJA«, ameriški film
- 17.—18. 4. »KOCKAR«, ameriški film
- 19.—20. 4. »TETOVIRANA ROŽA«, ameriški film
- 21.—23. 4. »ZELENI OGENJ«, ameriški film
- 24.—25. 4. »GENERAL ROVERE«, italijanski film

V počastitev 20. obletnice vstaje jugoslovanskih narodov

OBČINSKI FESTIVAL MLADINSKIH IN PIONIRSKIH PEVSKIH ZBOROV

v nedeljo, 16. IV. 1961 ob 10. uri v kult. domu v Velenju

Zbore spremlja mladinska rudarska godba iz Velenja pod vodstvom Ivana Marina. Sodeluje tudi tamburaški zbor. Vstopnine ni.